

Bileog 11.1

An teicneolaíocht

Stór focal

Bí ag obair leis an duine in aice leat – féachaigí ar an fhoclóir thíos a bhaineann le cúrsaí teicneolaíochta. Cuirigí na focail sna boscaí cearta ar dheis. An féidir libh cur leis an liosta?

Ríomhaire glúine	Caife idirlín
Scáileán	Inneall cuardaigh
Giurléidí	Teachtaireacht téacs
Luch	Físchomhrá
Blagálaí	Seinnteoir MP3
Printéir	Turscar
Guthán póca	An gréasán domhanda
Dúch	Víreas
Tuarthéacs	Clár/cláir ríomhaireachta
Idirlíon	Seirbhís leathanbhanda
Teachtaireacht ríomhphoist	Blag
Íoslódáil	Trealamh
Suíomh gréasáin	Litreoir
Ceangaltá(i)n	Comhad/comhaid
Brabhsálaí	

Cúrsaí ríomhaireachta
Cúrsaí idirlín
Teicneolaíocht eile

Cuirigí an t-alt leis na focail thuas anois!

An teicneolaíocht

Plé

Pléigh na ceisteanna seo leis na daoine i do ghrúpa:

1. An bhfuil clóscríobh agat? An bhfuil scileanna maithe ríomhaireachta agat? An mbaineann tú úsáid as an ríomhaire go rialta i do chuid oibre?
2. Cé chomh minic is a bhaineann tú úsáid as ríomhphost/as an idirlíon?
3. An mbaineann tú úsáid as seomraí comhrá ar an idirlíon? An siúlfá amach le duine a casadh ort ar an idirlíon?
4. Ar cheart don rialtas cinsireacht a dhéanamh ar an idirlíon, dar leat?
5. Is minic a fhaigheann comhlachtaí eolas fút nuair a thugann tú cuairt ar a suímh ghréasáin – an bhfuil aon rud mícheart leis seo?
6. Cad a cheapann tú faoi dhaoine a íoslódálann ceol ón idirlíon agus nach ndíolann as?
7. Cé acu is fearr, dar leat – siopadóireacht a dhéanamh ar líne nó i siopa?
8. An bhfuil daoine ag éirí níos mífhoighní anois de bharr an idirlín? An mbíonn an tsochaí de shíor ag lorg sásaimh ar an toirt, dar leat?

Bileog 11.1a

Cúrsaí teicneolaíochta

Duine A

Seo thíos alt ó www.tuairisc.ie faoin uaireadóir nua atá ag *Apple*. Léigh an t-alt go cúramach le duine ó do ghrúpa – tá ról A aigesean freisin. Tá na daoine a bhfuil ról B acu ag léamh ailt faoi ábhar eile. Tóg nótaí agus tú ag léamh mar ar ball beidh tú ag ligean ort go bhfuil tú ag díol an táirge *Apple Watch* le custaiméir – duine a bhfuil ról B aige. Beidh ról B ag díol a tháirge féin leatsa chomh maith.

Caithfidh tú, mar sin, buntáistí an táirge a bhreacadh síos i dtreo is go mbeidh tú in ann é a dhíol.

Apple watch: an fear faire ar chaol do lámhe

1984, ach le níos mó bling-bling. Alex Hijmans 11/3/15

Le cúpla mí anuas, tá scríofa agam faoin gcaoi a mbaintear úsáid as an idirlíon mar líon iascaigh, faoin gcaoi a bhfuil ríomhleabhair ag spiadóireacht ar léitheoirí agus faoin gcaoi a bhfuil an guthán cliste ina dhia beag againn. Tá údar agam colún eile a chur leis an liosta sin inniu, óir lainseáil ar aréir gléas úrnua a choinneoidh súil orainn agus a bheas á adhradh againn: uaireadóir nua *Apple*, an *Apple Watch*.

‘Síneadh’ leis an iPhone atá san uaireadóir, a choinneoidh daoine a cheannóidh é ceangailte lena nguthán póca – agus leis an saol fíorúil, ollthábhachtach – fiú nuair nach bhfuil a bhfón ar iompar acu. Ach tá cúpla cleas sa bhreis ag an ngléas. Acu seo, tá na feidhmeanna a bhaineann le haclaíocht agus sláinte i measc na gceann is mealltaí. I measc nithe eile, coinneoidh sé súil ar ráta do chroí agus déarfaidh sé leat éirí agus siúl timpeall ar feadh tamaill nuair atá tú tar éis a bheith i do shuí ar feadh rófhada. ‘Beidh sé mar a bheadh traenálaí ar chaol do lámhe,’ a dúirt Tim Cook, príomhfheidhmeannach Apple ar sheoladh an uaireadóir dó in San Francisco ar aréir.

Tarlaíonn sé gur fear mór aclaíochta mé agus táim meallta ag uaireadóir Apple. Níos mó ná mar a bhí riamh ag táirge de chuid an chomhlachta, b’fhéidir. Ach is é an faitíos atá orm ná gur fear faire, seachas traenálaí, a bheadh ar chaol mo lámhe agam. Bíonn an téarmaíocht a bhaineann leis an idirlíon chomh débhríoch le rud ar bith, agus uaireanta bíonn an chuma uirthi gurb é George Orwell féin a chum í. Tá dhá chiall ag an bhfocal ‘líon’: ceanglaíonn ‘líon’ rudaí nó daoine le chéile, ach is féidir dul ag iascach leis freisin.

Ná déanaimís dearmad gur ‘faire’ (agus ní ‘uaireadóir’) an bhunchiall atá leis an bhfocal Béarla ‘*watch*’. Agus bí cinnte de go mbeidh Apple Watch ag faire ar an té a bhaineann úsáid as. Baileoidh an gléas sonraí faoin áit a mbíonn an t-úsáideoir, faoi ráta a chroí agus faoi mhíle is a haon rud eile agus roinnfidh sé na sonraí sin le freastalaí lárnach, áit a gceanglófar iad le sonraí eile atá ar eolas ag Apple faoin úsáideoir. Coinneoidh Apple Watch súil níos éifeachtaí ar an té a chaithfidh é ná mar a choinníonn ribín leictreonach timpeall ar a rúitín ar phríosúnach nuair nach mbíonn sé sa phríosún.

Ach ní Apple (ná aon údarás a roinnfeadh Apple an t-eolas seo ar fad leis) amháin a mbeidh súil á coinneáil acu seasta ar an té a bhfuil Apple Watch á chaitheamh aige. Ceann de na feidhmeanna a bheas ag an ngléas nach raibh coinne agam leo ná seo: má thugann duine cnag beag ar ainm úsáideora eile ar scáileán a uaireadóir féin, mothóidh an t-úsáideoir eile an cnag sin ar a uaireadóir seisean. Níos aistí fós: beidh úsáideoirí atá i ngrá le chéile in ann ráta croí a chéile a ‘shruthú’ ar a n-uaireadóir féin. Ní hamháin go mbeidh comhlachtaí móra agus na húdarais ag spiadóireacht orainn an t-am ar fad, ach ár ngaolta agus ár gcairde freisin. An saol ar fad ag síorfhaire ar a chéile: 1984, ach le níos mó bling-bling.

Ina dhiaidh sin is uile, seans go mbeidh orm géilleadh don chathú. Tá cuma an-úsáideach ar fheidhmeanna aclaíochta agus sláinte Apple Watch. Agus, ar ndóigh, is féidir le duine an fear faire seo a bhaint de chaol a lámhe ag am ar bith.

Cúrsaí teicneolaíochta**Duine A**

Anois labhair le duine ón ghrúpa eile (duine ó ghrúpa B) agus déan cur síos cruinn ar cad é go díreach atá i gceist le *Apple Watch* agus déan iarracht an táirge a dhíol leis an duine sin.

Cúrsaí teicneolaíochta**Teanga**

Abair leis an duine a bhfuil tú ag obair leis (ó ghrúpa B) cén ghné den ghramadach atá i gceist leis na focail a bhfuil líne fúthu sa téacs atá agat féin. Pléigh na rialacha a bhaineann leis an ghné seo leis an duine sin.

Bileog 11.1b

Cúrsaí teicneolaíochta

Duine B

Seo thíos alt ó www.tuairisc.ie faoi cheangal idirlín. Léigh an t-alt go cúramach le duine ó do ghrúpa – tá ról B aigesean freisin. Tá na daoine a bhfuil ról A acu ag léamh ailt faoi ábhar eile. Tóg nótaí agus tú ag léamh mar ar ball beidh tú ag ligean ort go bhfuil tú ag díol an cheangail idirlín áirithe seo le custaiméir – duine a bhfuil ról A aige. Beidh ról A ag díol a tháirge féin leatsa chomh maith.

Caithfidh tú, mar sin, buntáistí an táirge a bhreacadh síos i dtreo is go mbeidh tú in ann é a dhíol.

Gan cheangal? Le ceangal! In aghaidh a thola, chaith ár gcolúnaí lá gan ceangal idirlín. Ba chúis iontais agus imní dó an tionchar a bhí ag an dícheangal air. Alex Hijmans 3/5/15

D'imigh an t-idirlíon maidin inné. Chaith mé an mhaidin ag tréipseáil na cathrach ar thóir ródaire nua agus an tráthnóna agus an oíche ag argóint le dhá líne chabhrach; tháinig an t-idirlíon ar ais, d'imigh arís, agus tháinig ar ais as a stuaim féin, go míorúilteach, maidin inniu. San iomlán, níor chaith mé ach 24 uair an chloig gan idirlíon – ach ba mhillteanach an tionchar siceolaíoch agus fisiciúil a bhí ag an eachtra orm. Fad is a bhí mé gan ceangal idirlíon, bhí mé le ceangal.

Duine deas réchúiseach mé an chuid is mó den am, ach fad is nach raibh an t-idirlíon ag obair, chaill mé mo chiall. Bhí mé mímhúinte le lucht na línte cabhrach agus – níos measa fós – le cara a bhí ag cuidiú liom cúrsaí a chur ina gceart. Ag buaicphointe na géarchéime – bhí an t-idirlíon ag obair arís ar feadh cúpla nóiméad ach d'imigh sé in athuair – rug mé ar an seanródaire ba chionsiocair leis na fadhbanna ar fad agus chaith ar an urlár é le fórsa; oiread fórsa gur scairt comharsa a bhfuil cónaí uirthi san árasán faoi m'árasánsa orm, féachaint an raibh mé ceart go leor. Is léir nach raibh. Nílím bródúil as an iompar páistiúil a bhí fúm inné agus táim i mbun dianmhachnaimh faoi ó shin, féachaint céard ba chúis leis. Tháinig mé ar fhreagra. A luaithe is a d'imigh an t-idirlíon, smaoinigh mé ar na rudaí ar fad nach mbeinn in ann a dhéanamh dá n-uireasa. Ní bheinn in ann taighde a dhéanamh. Ní bheinn in ann úsáid a bhaint as foclóirí ar líne. Ní bheinn in ann ailt a sheachadadh chuig na meáin a mbím ag scríobh dóibh: i bhfocail eile ní bheinn in ann airgead a thuilleamh. Ní bheinn in ann úsáid a bhaint as na haipeanna a mbainim úsáid astu go laethúil sa saol oibre agus sa saol pearsanta.

Ní bheadh mo mháthair in ann glaoch orm trí *FaceTime* mar a dhéanann sí gach seachtain agus ní bheinn in ann teachtaireacht a chur chuici chun an scéal a mhíniú di. Gan dabht, uair an chloig tar éis dom an choinne sheachtainiúil *FaceTime* a chailleadh toisc nach raibh an t-idirlíon ag obair, chuir sí glaoch ar mo líne thalún (de bharr na srianta atá le mo phacáiste fóin agus idirlín, ní féidir liomsa glaonna a chur ar dhaoine thar lear.) 'Shíl mé go raibh do chos briste agat agus nach bhféadfá teacht chuig an ríomhaire!' a dúirt sí.

Chuimhnigh mé ar an abairt sin inniu, nuair a bhí an eachtra thart agus freagra á chuartú agam a mhíneodh an strus ar fad a bhain leis an lá roimhe, strus a chothaigh géarchéim imní agus tinneas cinn. Sa lá atá inniu ann, is ionann a bheith gan ceangal idirlín agus gan a bheith in ann úsáid a bhaint as ceann de do chuid géaga.

Ach an oiread le duine ar bith atá ar comhaois liom (39), is cuimhin liom an lá nach raibh an t-idirlíon ann ar chor ar bith. Bhíomar ar fad go breá. Ach in imeacht fiche bliain tá géag bhreise fásta againn, géag fhíorúil, atá chomh tábhachtach céanna lenár n-órdóga is féidir a chur i gcoinne na méar. Ní féidir feidhmiú i gceart dá huireasa. Sin an saol atá cruthaithe dúinn féin againn. Ach an bhfuilimid in ann don saol sin?

Cúrsaí teicneolaíochta**Duine B**

Anois labhair le duine ón ghrúpa eile (duine ó ghrúpa A) agus déan cur síos cruinn ar cad é go díreach atá i gceist le ceangal idirlín leathanbhanda agus déan iarracht an táirge a dhíol leis an duine sin.

Cúrsaí teicneolaíochta**Teanga**

Abair leis an duine a bhfuil tú ag obair leis (ó ghrúpa A) cén ghné den ghramadach atá i gceist leis na focail a bhfuil líne fúthu sa téacs atá agat féin. Pléigh na rialacha a bhaineann leis an ngné seo leis an duine sin.

Bileog 11.2a**Cúrsaí idirlín****Réamhobair éisteachta**

Beidh tú ag éisteacht le clár raidió ar ball ina bhfuil plé ar chúrsaí teicneolaíochta. Bí ag obair leis na daoine i do ghrúpa agus pléigí cad atá ar eolas agaibh faoi na nithe seo: **Facebook/Sky/Twitter**. An mbaineann sibh féin úsáid as na nithe seo?

Cúrsaí idirlín**Éisteacht**

Éist leis an mhír faoi dhó anois agus freagair na ceisteanna thíos leis an duine in aice leat.

1. Cén cineál clár raidió atá ann dar leat, ón mhéid atá cloiste agat?
2. Tá Mairéad go mór ar son rud éigin agus go mór in éadan rud eile – cad iad? Cad é an teanga a úsáideann sí chun na tuairimí seo a chur in iúl?
3. Is é an tuairim atá ag Mairéad ná go bhfuil sé ‘in aghaidh moráltachta agus in aghaidh an dlí’ a bheith ag scimeáil ar an idirlíon le linn na hoibre! Pléigh.
4. An maith leat an cineál clár seo? An gceapann tú go bhfuil an Ghaeilge deacair nó éasca a thuiscint sa mhír? Cén fáth?

Cúrsaí idirlín**Teanga**

1. Bí ag obair leis an duine in aice leat. Féachaigí ar an bhfrása thíos ón script – cén ghné den ghramadach atá i gceist leis na focail i gcló dubh?
'bhí sé iontach an chaoi **a raibh** sé in ann pictiúir a thógáil'
2. Cad is féidir libh a rá faoi na samplaí seo a chloiseann sibh go minic sa chaint laethúil?
Conas **atá** tú? Cén chaoi **a bhfuil** tú? Cad é mar **atá** tú?
3. Léigí na rialacha ar **Bileog 11.2b** agus freagraigí na ceisteanna le chéile.

Cúrsaí idirlín**Rólimirt**

Beidh tú ag déanamh rólimeartha ar ball beag. Míneoidh an múinteoir na rialacha daoibh.

An rún: Cuireann an t-idirlíon go mór le saol agus le sástacht an duine.

Ról A	Ról B	Ról C	Ról D
Tá do ghnó féin agat - comhlacht árachais is ea é. Bhí ort srianta a chur ar úsáid an idirlín sa láthair oibre. Tá seoladh ríomhphoist agat agus cuntas <i>Facebook</i> . Úsáideann tú an t-idirlíon go minic san obair ach b'fhearr leat casadh le do chuid cairde sa phub ná a bheith ar líne.	Is tuismitheoir tú & caitheann do chuid déagóirí gach nóiméad saor ar an idirlíon. Cé go gceapann tú go bhfuil an t-idirlíon oideachasúil tá tú go hiomlán in éadan na suíomh gréasáin sóisialta ar nós <i>Facebook</i> , <i>Instagram</i> agus <i>Twitter</i> srl.	Tá tú ag obair i mbanc. Léann tú an páipéar nuachta ar líne gach maidin. Déanann tú teagmháil le do chuid cairde ar <i>Instagram</i> , <i>Facebook</i> , agus <i>Twitter</i> srl. Chas tú leis an duine a bhfuil tú ag siúl amach leis ar an idirlíon chomh maith.	Is múinteoir tú. Ní bhaineann tú úsáid as an idirlíon san obair agus ní chreideann tú aon rud a léann tú air. Is minic an t-eolas mícheart ar shuíomh ar nós Vicipéid, dar leat. Is am amú é a bheith ag scimeáil agus síleann tú go bhfuil <i>Facebook</i> srl mímhórála.

Bileog 11.2b

Coibhneas Díreach/Indíreach

Rialacha

Roinntear abairtí i gclásail éagsúla agus is é an clásal coibhneasta a thugann tuilleadh eolais dúinn faoi dhuine nó rud in abairt.

A. Coibhneas Díreach: *a* agus *nach*

(Tá aithne agam ar an duine)+(Rinne an duine é) = Tá aithne agam ar an duine **a rinne é**.

↓
Coibhneas **Díreach**

- An coibhneas díreach atá ann mar is é an duine céanna atá i gceist ag tús na habairte agus ag deireadh na habairte. Is é sin ná go bhfuil an t-ainmfhocal ag tús na habairte mar ainmní nó mar chuspóir ag an bhriathar a leanann é:
Sin an bhean a bhí ag an chóisir inné.
Sin an buachaill a bhíonn ag súgradh anseo gach lá.
- Bíonn coibhneas díreach i gceist chomh maith tar éis na bhfocal seo:
cathain, cé chomh minic is, conas, mar, nuair, cén fhad, cé mhéad, cé a, cad a, céard a, cad é mar.
- Na Briathra: **a/nach** a bhíonn roimh na briathra ar fad, i ngach aimsir. Bíonn séimhiú tar éis 'a' agus urú tar éis 'nach'.

~~~~~

B. Coibhneas Indíreach:

ar, nár + séimhiú agus **a / nach + urú**

(Sin an fear)+(Cheannaigh a mhac carr nua) = Sin an fear **ar cheannaigh** a mhac carr nua.

↓
Coibhneas **Indíreach**

- An coibhneas indíreach atá ann mar tá 'a mhac' ag tagairt siar don duine nó rud ag tús na habairte:
Sin an bhean a raibh a hiníon ag an chóisir inné (a hiníon – ag tagairt don bhean)
Sin an buachaill a mbíonn daoine ag caint faoi (faoi – ag tagairt don bhuachaill)
- Bíonn an coibhneas indíreach i gceist tar éis na bhfocal seo:
Cé + (forainm réamhfhoclach), cad + (forainm réamhfhoclach), céard + (forainm réamhfhoclach), an áit/cén áit, an chaoi/cén chaoi, an dóigh/cén dóigh, an fáth/cén fáth, cad chuige, an tslí/cén tslí
- Na Briathra: **ar / nár + séimhiú** a bhíonn roimh na briathra rialta san aimsir chaite, **a / nach + urú** a bhíonn roimh na briathra rialta i ngach aimsir eile. Is ionann an fhoirm den bhriathar sa choibhneasta indíreach is an fhoirm cheisteach.

Coibhneas Díreach/Indíreach**Cleachtadh**

Aistrigh na habairtí seo go Gaeilge:

1. Where did you meet him last?
2. That's the person who went to college in Dublin.
3. That's the person whose son went to college in Dublin.
4. Who went with you?
5. How long will you be in Spain?
6. Why did your mother leave?
7. That's the girl who was attacked by a dog last year.
8. To whom did you give the book?
9. How many children will be with them?
10. How did you do that?

Bileog 11.3a**An t-idirlíon agus nuacht****Réamhobair éisteachta**

Beidh tú ag éisteacht le mír ón raidió ar ball. Pléigh na ceisteanna seo leis na daoine i do ghrúpa ar dtús:

1. Cén Ghaeilge atá ar na focail/frásaí seo: *blog, blogger* agus *blog* (an briathar)?
2. An bhfuil blag agat féin nó an léann tú blaganna go minic?
3. Cad a cheapann tú faoin choincheap seo de bhlag? An gceapann tú gur bealach iontaofa é chun nuacht a fháil?
4. An t-idirlíon agus an pholaitíocht – pléigh!

An t-idirlíon agus nuacht**Éisteacht**

Éist leis an mhír anois faoi bhlaganna agus freagraí na ceisteanna seo leis an duine in aice leat.

- (a) Cad a cheapann tú faoi cheist chaighdeán na mblaganna? Glac cás na Gaeilge mar shampla - an gceapann tú go mbíonn caighdeán maith Gaeilge ar na blaganna Gaeilge i gcónaí?
- (b) An daoine naircisíocha iad daoine a bhfuil blag acu?
- (c) Cad a cheapann tú faoin scéal sa mhír seo faoin bhean sa bhialann? Dá léifeá scéal mar sin ar bhlag faoi bhialann a raibh dúil agat inti an rachfá ar ais chun na bialainne sin?
- (d) Baintear úsáid as na focail Bhéarla *blog* agus *blogger* sa mhír. Go minic sa Ghaeilge labhartha is iad na focail a bhaineann le cúrsaí teicneolaíochta a bhíonn i mBéarla - cén fáth, dar leat?
- (e) Cad atá ar eolas agat faoin Choiste Téarmaíochta?
- (f) Cén Ghaeilge atá agat ar 'the parting shot'?

An t-idirlíon agus nuacht**Léamh**

Léigh an sliocht ar **Bileog 11.3b** leis an duine in aice leat. Is sliocht é ó bhlag Thaidhg Mhic Dhonnagáin. Pléig na ceisteanna thíos:

1. An raibh a fhios agat cérbh é John Cale? Conas a roghnaíonn tú féin ailt le léamh? An gcaitheann tú eolas a bheith agat faoin ábhar?
2. Ar chuir tú suim ar bith sa scéal seo? Cén fáth?
3. Cuir líne faoi gach sampla den aidiacht shealbhach sa téacs.
4. Cén chanúint atá ag an scríbhneoir, dar leat? Cad a thug é sin le fios duit?

An t-idirlíon agus nuacht**Scríobh**

Déan do mhachnamh ar scéal a chuala tú an tseachtain seo agus scríobh sliocht gairid air a bheadh oiriúnach do do bhlag féin!

Bileog 11.3b

An t-idirlíon agus nuacht

Léamh

Garraí Johnny Mhorgan – Cúrsaí cruthaitheachta, cúrsaí na n-ealaíon, dialann - i nGaeilge na hÉireann. <http://garraijohnnymhorgan.blogspot.com/>

John Cale, an Velvet Underground agus an Bhreatnais

Bhí mé ag éisteacht ar ball le hagallamh ar phodchraoladh ón BBC dá gclár ealaíne "Front Row". John Cale, an cumadóir amhrán agus léiritheoir ceoil ón mBreatain Bheag a bhí faoi agallamh - bhuel, is mar cheoltóir ba mhó a bhí aithne go dtí seo air, b'fhéidir. Bhí sé ina bhall den Velvet Underground le Lou Reed sna seascaidí agus sna seachtóidí i Nua Eabhrac, grúpa a raibh an t-ealaíontóir Andy Warhol mar bhainisteoir acu. Tá sé bainteach riamh ó shin leis an gciorcail ceoil agus ealaíne sin i Nua Eabhrac - mar a bhfuil cónaí le dhá scór bliain air. An fáth go raibh sé faoi agallamh an tseachtain seo ná go mbeidh sé ag déanamh ionadaíochta thar cheann na Breataine Bige ag Biennale Ealaíne na Veinéise - ní mar cheoltóir, ach mar dhearcealaíontóir, ag an imeacht dearcealaíne is mó ar domhan, b'fhéidir, a bhíonn ar siúl i gcathair an uisce san Iodáil, gach re bliain.

An t-ábhar a bheidh á ionramháil ag John Cale sa taispeántas atá sé ag réiteach don Veinéis ná a thógáil mar chainteoir Breatnaise sna caogaidí. Mhínigh sé san agallamh gur fhás sé suas i dteach a sheanmháthar. Sasanach ba ea a athair agus cainteoir dúchais Breatnaise a mháthair agus a máthair sise. Fear bocht a bhí san athair, mianadóir, fear gan oideachas. Chuaigh an lánúin óg chun cónaithe leis an tseanmháthair th'éis dóibh pósadh. Bhí an-mheas ag a sheanmháthair ar an oideachas - thuig sí gur bealach éalaithe a bhí ann ó bhochtanas shaol an mhianadóira. Bhí sé le tuiscint ón agallamh chomh maith, cé nár dúradh amach é, go raibh an-drochmheas ag seanmháthair Cale ar an rogha céile a bhí déanta ag a hiníon nuair a phós sí an mianadóir bocht Sasanach, nach raibh focal Breatnaise ina phluc aige. Is léir chomh maith go mba dheachtóir mná an tseanbhean agus go raibh athair agus máthair Cale araon faoina bois aici.

Bhí cosc iomlán ar Bhéarla sa teach, rud a d'fhág nach raibh focal Béarla ag Cale sular thosaigh sé á fhoghlaim ar scoil agus é seacht mbliana d'aois. D'fhág sé sin (agus seo an rud a ghoilleann ar Cale - go dtí an lá inniu féin, is léir) nach raibh cumarsáid cainte mórán ar bith aige lena athair go dtí go raibh sé seacht mbliana d'aois, nó gur thosaigh sé ag teacht isteach ar an teanga ar scoil.

Cé go bhfuil eolas agam ar cheol John Cale le fada, ba nuacht domsa an t-eolas cúlra seo ar fad. An-spéisiúil, a shíl mé.